

CÍSAŘOVNA ALŽBĚTA.

Roman od Viléma Borové.

KAPITOLA 61.

Peníze a láska.

V krásné síni hotelu "u zlatého orla" v Nizze bydlela Julie Šarkadyová — pod jménem hraběnky Telekýyové — a Gittou, svou společníci.

Žily v útřastí, samy sobě vyhýbaly se společnosti, aby tálešné listiny průkazní neprobíhaly jim nepřijemnosti.

Ples to však, že zdřevněly se vli společnosti, vzbudovala Julie všude na procházkách pozornost a jednoho jitra objevil se v bytě Julii bavorský důstojník a zval ji jménem vévodkyně Ludoviky k návštěvě.

Důstojníka přijala Gitta. Vyhнула se pozváním slovy zdvořilými a vřelými; hraběnka je přý třež nemocna čívy a až pozvání vévodkyně jest pro ni neobyčejně vzácné, přece s díkem musí je odmítnouti.

Vévodkyně spokojila se se vzka zem, ale Gitty zmocnil se od té chvíle strach a hrůza. Necítila se již dosti v jistotě, věděla dobře, že vévodkyně Ludovika zná Julii Šarkadyovou ode dvora v Pešti a že by její podvod vyšel ihned na jevo, kdyby se s ní setkala.

Rozhodla se tedy rychle, že Nizzu opouští.

"V hotelu řeknu, že odjedeme do Benátek," myslila si, "vystoupíme však v blízkém Monaku, podíváme se na pověstnou hernu v Monte Karlu a odjíme pak s lodí do Anglie. Zde se stopa ztratí a Julii Šarkadyovou pak neznajdu, byť by jí i sebe více hledali."

A učinila také, co si myslila. Nešťastnou obětí svou vlekla dále.

Utkala s ní, prchala, aby se nic zlého nepřihodilo ani jí, ani Gittě, když jí přišel naříditi, aby nikdo nikdy o Julii se nedověděl!

Večer seděla již ve vlaku a ti, kdo se v Nizze ptali, kde že zůstala hraběnka Telekýyová, když ji na obvyklé procházce neviděli, obdrželi za odpověď, že hraběnka odjela do Benátek.

Před hernou v Monte Karlu, na rozáhlé mramorové terase seděli důstojníci různých zemí i národů u kulatého mramorového stolu. Byli zde všichni důstojníci francouzští, italsí, španělští, rakouští i mexičtí a v nejkrásnější shodě vypravovali si francouzským jazykem vojenské anekdoty, hlučně se smáli a ještě pilněji srkali dražencové kampaňské z vysokých, šišných kalíšků.

Když Gitta spatřila tuto veselou společnost, zachvěla se a zbledla.

Julie vedla se s ní pod paží, i učinila tedy, jak se Gitta zachvěla.

"Co je vám, Gittó?" ptala se Julie pozorlivě.

"Spatřila jsem někoho, jehož spatření probouzí v duši mě sladkohoňké upomínky," odvětila Gitta a zadívala se upřeně ples ramena Julina ku stolu důstojníků.

"Starý, zapomenutý ideál?" usmála se Julie.

"Uhodla jste. Nemyslete si, že jsem byla vždy jen služebnou jiných!"

"To jsem již poznala, Gittó, a sotva dovedu si pomyslíti, že vy, žena tak hluboce vzdělaná, vážná a brdá, jste přibžnou Sáry Smrtovčové."

"Ani Sára Smrtovčová nebyla vždy Sárou Smrtovčovou! Ale nechme toho! Pojďme do herny, hra hned počne, budeme se baviti, a bych zahala s myslí tvář vojina, kterou jsem prve spatřila."

"Milovala jste ho velice, Gittó?"

Gitta sevřela ret, vzdychla si z hluboka a přisvědčila pouze němě hlavou.

"Bylo to již dávno... Zapomněla jsem na něho... Ale byl ke mně ukrutným... Jmenuje se Eskobedo, před léty, když jsem ho poznala, byl španělským kapitánem. Teď je generálem v Mexiku a jest osobním přítelkem prosulého Juareza, presidenta republiky."

"Byl vám nevěrný?" tážala se Julie soucivě.

"Psal mně, že rodina jeho ho donutila, aby styky se mnou přerušil... Já mu věřila... Ale pojďme již, srdce mně tu krvácí!"

Vstoupily do herny. Osvětleno bylo, že generál Eskobedo, o němž Gitta prve mluvila, ocl se před Gittou a Julii.

Generál však Gittu nepozoroval, byl zamyšlen a silně brál.

Gitta nově spatřená generála neobyčejně pobouřilo.

V duši její pocíty vířily, vzpomínky na doby uplynulé znovu se v ní křivily.

Ona ovšem! I ona byla ženou, slabou ženou, její vždy najde omluvu pro hříchy

milovaného, ale falešného, nevěrného muže.

Gitta sázala... sázala do hry jakási.

Sto franků! Prohrála. Dvě set franků! Prohrála.

Pět set franků! Prohrála. Tisíc franků! Prohrála.

Bylo po všem! Pět tisíc franků! Banka vyhrála! S Gittou točila se síla, v níž se hrálo, tváře lidí kolem stojících plynuly v jednu massu, hlavu její jímala závrť, nohy se jí třásly.

Julie zděšeně se dívala na hru Gittinu.

Ale zhržila se teprve, když pohledla na společníky, jež již tvář byla smrtelně bledá.

"Pojďme," šeptala Julie. "Pojďme," odvětila Gitta, "pospěšme si, sice tu omdlíme."

Kolem hracího stolu těsnil se houf lidí.

Obě dámy musily si cestu vytláčet, aby se mohly odtud dostat. V této tlačenici se Eskobedo obrátil a spozoroval Gittu.

"Ach, slečno, dobrý večer! Vy jste tu také!" tážal se veselo, jakoby nikdy nebylo mezi nimi žádné mrzutosti.

"Ano, jsem tady... také... ano..." kotala Gitta stísněným hlasem.

"Hovíváte se?"

"Proč bych se hněvala? Musilo se tak státi... bylo to v kuize osudu psáno..."

"Odpustíte mně?"

"Byl to sen... jenž pomínul," šeptala Gitta a přijavši rámě Julino, hleděla se dostati ze síně.

Eskobedo doprovodil dámy až ku dveřím.

Zde po vojensku je pozdravil a rychle se vrátil k hracím stolům, kde hstěti bylo mu neobyčejně příjemno.

Vyhrával celý večer.

Jasná, hvězdnatá obloha, prostá úpiné mráčky, usmívala se do nekonečného zrcadla — na hladinou mořskou.

Gitta sundala si z hlavy klobouk, rozpustila si vlásky a plnými pílicemi saála do sebe čerstvý, svěží vzduch.

Usadily se na mramorovou lavičku nad břehem mořským.

"Dovoďte, abych si svou změnou hlavu optela o vaše rameno," pravila Gitta, položivši hlavu na rameno Julino.

"Hledte, má drahá, škoda byla sem choditi," odtušila Julie.

"Prohrála jste všechny peníze, víte?"

"Tak jest."

"Co si počneme? Já — jak víte — nemám ničem kromě několika kousků šperků."

"Šperky a zavazadla nelze zde zpeněžití. Budu psáti Sáru Smrtovčové."

"A pokud nedorže odpověď, budeme tady čekatí?"

"Ne, ne! Musíme pryč odtud!" zvolala Gitta prudce.

"Bez peněz?"

"Bez peněz a se srdcem zbitovaným, Julie!"

"Vy plačete?"

"Eh, ráda bych uměla, skočila do moře anebo vrazil si něž do srdce!"

Po mčkkém pažítí někdo se blížil.

Obě dámy umlkly. Blížil se postava byl úředník herny, toho doupete hlícha a zkázy.

losti udělený by se psalo v novinách a ono jméno... vite, to jméno... nesmíme je ptce tolik poskvřati."

"Pravdu dite, Julie. O tom by se dověděl svět. Děkuje vám, — obrátila se k bankovnímu úředníku, — ale nabízeného cestovního nemůže přijati. Budeme psáti nebo telegrafovatí domů a bude nám pomozeno..."

"Děkuji," odvětil bankovní úředník a klidně odešel.

"Co teď Gittó?" tážala se Julie stísněným hlasem.

"Budte telegrafovatí Sáru Smrtovčové."

"A zůstaneme tady?"

"Ano, pokud peníze nepřijdou. Uzávěme se do svých světnic a vyhneome se zvedavým zraky."

"A navštívi-li vás generál?"

"Pak bych zapomenla na všechny své starosti, na všechno své neštěstí. Ale generál nepřijde! Generál proslivil ke mně tak upřímně jen z pohodě zřetlivosti, anebo chtěl uličití trochu svěmu svědomí, když mně spatřil. Oh, já znám muže dohle!"

V prájždě podal portýr Gittě depeši.

"Sotva před pěti minutami ji přinesli," pravil s poklonou. Depeše byla z Paříže.

Gitta zbledla ještě více, než posud.

"Kdo ví již o tom, že jsme vystoupili v Monaku?" pomyslíla si. "A zejména v Paříži?"

Gitta rozhalila telegram. Posílala jí ho Gitta.

Telegram ten zněl takto: "Telegrafovala jsem do Nizzy, do Mexika a do Benátek. Mám za to, že v některém z těch měst budete. Jest proslávesťována, musím přechati, Julii dale hledati z nevyhých míst. Kam se obrátím, nevim posud sama. Nejbližší zprávu pošlu ti opět na tuto tři místa. Do staneš-li mo dupeši, upozornuji, abyš dražička očima bledla nad obětí, odveď ji na neznámá místa, máj život pro ni jest v nebezpečí. Gitta."

Gitta sklonila hlavu nad stolem, nad listkem a plakala, hoře plakala.

Venku pod oknem ozvala se opět ona stará, ona sladká, dojemná vláská píseň...

KAPITOLA 62.

Julie Šarkadyova dšimála v polospánku.

Zdalo se jí o domově.

viděla jasný obraz kvetoucí domoviny, hortobádkák na pohled nekonečná stáda koní a krav; pak viděla se v malé, ředivému hlemýždím domku podobné chýži, jež stojí daleko v pustě, úpině o samotě, z ní čísařovna sama si jí odvedla.

Co se vše od té chvíle stalo! Dobrá císařovna, jež chtěla jí učiniti šťastnou, ani netušil, co se Julie naplakala od té doby, kdy odešla ze své vlasti!

Julie zůstala i při dvoje Julii. Vždy nazývali ji jen Julii.

A teď jest jen — hraběnkou Julii Telekýyovou!

Kdykoli jí někdo oslovil jako hraběnkou, vždy hrne se jí krev do tváří; proto neokládá nikdy hustý svůž závoj, který vše ukrývá, jen však také vzbuzuje podezření, když po ulicích nebo veřejných místech se ubírá.

V ulicích zazvučela jí hudba i zpěv.

Chvilí jenom poslouchala. Zdalo se jí, že jest to hudba ze sna, zdalo se, jakoby to v nebi zpívali, jakoby hudba ona píchala z nadpozemského kúru.

Otevřela oči.

Ve světnec svěčky posud svítily. Okna byla otevřena a jimi zazvučela sem jemná hudba.

Seskočila s lůžka, zabalila se do pláště a přistoupila k oknu.

Spatřila vláské hudebníky z kasina pod oknem Gittiným.

"Generál chce serenádou usmířiti srdce drubdy oklamané a odstrčené," myslila si v duchu a uchopivši svěčku, odebrala se ke Gittě do vedlejší komnaty.

Otevřela tše dvěře, aby nevyrušila Gittu v požitku.

Gitta měla hlavu opřenou o stól a plakala.

U hlavy její ležela skvostná kameliová kytičce, pod hlavou listek a poukázka!

Julie blížila se po špičkách ke Gittě a od zadu jí objala.

"Drahá Gittó, neplačte, když se vám dostalo překvapení tak příjemného," pravila tiše a konejšivě. "Myslím, že v Monaku jsou podobné serenády velmi vzácné." Gitta se zachvěla.

Rychle zmačkala list generálův i bankovní poukázku.

"Gitta, dobrá, hodná má Gitta posud mně miluje a odpustila mně?" myslil si generál.

Gitta plna boia a blaženosti phtiská kytičce kameliovou na prsa. Z kytičce vypadlo na zem malé psaníčko.

Gitta se sklonila a psaníčko zvedla.

Dlouho, dlouho se dívala na tento listek.

"Mám ho otevřít? Nemám?" uvažovala v duchu. "Otevřu-li ho, může mně generál přerušiti v úmyslu, a já musím umřiti, není nikde pro mne cesty k zachráněni..."

Bezdělo vím píeseno, to v tomto listku stojí... Generál tážá za odpustěni... Mé srdce mu odpustilo již večer, při prvním slově jeho... Ne, nerozdělám tento list."

Gitta přistoupila ke stolu a chtěla list na světce spáliti.

Již zvedla ruku s psaníčkem.

"Jak silně a měkké jest to psaníčko!" myslila si při tom, ohmátávajíc opět obáčku. "Ach, ano! Dala jsem mu jednou na památku kousek bedvábné látky z oněch šatů, v nichž poprvé mně k sobě přivlnul... Vrací mně to... Ano, tak jest... Chce mně ukázati, jak věrně obžetoval onu upomínku."

Gitta znovu pohladila list a náhle se rozhodla, že ho otevře.

Z malé obáčky vypadl růžový, čtyřhrátě složený tiskopis a listek generálův.

Růžový tiskopis byla poukázka banky Monte-Karlovské na stotisíc franků.

Dopis pak zněl takto: "Drahá Gittó! Vím o vaší ztrátě, cítím bolestný tlukot vašeho ztrouběného srdce. Přijezdit obnos vybrál jsem dnes večer, banka vám ho kdykoli vyplatí — přijměte ho, prosím, na důkaz mého pravého přátelství. Má loď odjíždí zítra do Mexika... Poskytněte mně přiležitost, abych zítra mohl provinení minulé napravití. Očekávám vás zítra večer na své lodi, s úctou, a láskou a s věrností! Generál Eskobedo."

Gitta sklonila hlavu nad stolem, nad listkem a plakala, hoře plakala.

Venku pod oknem ozvala se opět ona stará, ona sladká, dojemná vláská píseň...

KAPITOLA 62.

Julie Šarkadyova dšimála v polospánku.

Zdalo se jí o domově.

viděla jasný obraz kvetoucí domoviny, hortobádkák na pohled nekonečná stáda koní a krav; pak viděla se v malé, ředivému hlemýždím domku podobné chýži, jež stojí daleko v pustě, úpině o samotě, z ní čísařovna sama si jí odvedla.

Co se vše od té chvíle stalo! Dobrá císařovna, jež chtěla jí učiniti šťastnou, ani netušil, co se Julie naplakala od té doby, kdy odešla ze své vlasti!

Julie zůstala i při dvoje Julii. Vždy nazývali ji jen Julii.

A teď jest jen — hraběnkou Julii Telekýyovou!

Kdykoli jí někdo oslovil jako hraběnkou, vždy hrne se jí krev do tváří; proto neokládá nikdy hustý svůž závoj, který vše ukrývá, jen však také vzbuzuje podezření, když po ulicích nebo veřejných místech se ubírá.

V ulicích zazvučela jí hudba i zpěv.

Chvilí jenom poslouchala. Zdalo se jí, že jest to hudba ze sna, zdalo se, jakoby to v nebi zpívali, jakoby hudba ona píchala z nadpozemského kúru.

Otevřela oči.

Ve světnec svěčky posud svítily. Okna byla otevřena a jimi zazvučela sem jemná hudba.

Seskočila s lůžka, zabalila se do pláště a přistoupila k oknu.

Spatřila vláské hudebníky z kasina pod oknem Gittiným.

"Generál chce serenádou usmířiti srdce drubdy oklamané a odstrčené," myslila si v duchu a uchopivši svěčku, odebrala se ke Gittě do vedlejší komnaty.

Otevřela tše dvěře, aby nevyrušila Gittu v požitku.

Gitta měla hlavu opřenou o stól a plakala.

U hlavy její ležela skvostná kameliová kytičce, pod hlavou listek a poukázka!

Julie blížila se po špičkách ke Gittě a od zadu jí objala.

"Drahá Gittó, neplačte, když se vám dostalo překvapení tak příjemného," pravila tiše a konejšivě. "Myslím, že v Monaku jsou podobné serenády velmi vzácné." Gitta se zachvěla.

Rychle zmačkala list generálův i bankovní poukázku.

"Trochu jsem se roztoužila, srdce mně zabolelo, Julie. Tato píseň vzbuzuje ve mně mnoho krásných vzpomínek, ale ještě více žalu... Hle, co se přihodilo. Generál poslal mně tuto kytičku a v ní poukázku na stotisíc franků. Poukázku nesmím přijati: vidíte, že i vy byste ji vrátila?"

"Pan generál patrně ví o našem neštěstí, je mu známo, že jsme všechny peníze prohráli."

"Přijmu-li ji, budu generálůvi hmotně věčně zavázána."

"To závisí jen na tom, jaké povahy jest generál."

Jakým se vám zdá býti, když se — po poprvé spatřila v berou u stolu?"

"Má tvář povětivou, duetu vzbuzující a pohled jeho jest pšmý."

"A přece... tyto peníze mně velice urazily..."

"Pošlete mu je tedy zpět bez všeho váhání."

"Ano, učiním to. Vrátnu mu je... ano..."

Gitta na chvíli se zamyslíla. Pak dcedla mírněji:

"Nemáme nikoho, po kom bychom mu je posílili zpět. Stotisíc franků nemůžeme cizím rukám světiti. Budete tak laskavá, milá Julie, odevřete je ráno generálůvi sama?"

"S radostí!"

Obě dívky se objaly a poslouchaly spolu ještě dlouho hudbu a zpěv z venčí zavazňavající.

Huba a zpěv posléze umlkly. Kasino i celé okolí úpině se setmělo.

Lampy pomalu uhařnaly, svěčky na stole již také úpině dohořely.

"Jak dobře by bylo umřiti, Julie!" vzdychla si Gitta.

"Jak často jsem vám to již řekl! A vy jste se vždy smála. Hledte, já vás ani jediným slovem nezrazuji. Može houpá se tak krásně, že vrhnouti se do něho bylo by rozkoší... Pojďte, já vás ráda doprovodím na onen svět."

"Venku jest ticho, všeccko spí, pojďme, Julie."

"Pojďme. Nemáme důvodu, proč bychom litovali svět, jež opustíme. Mnohožiti utrpení světle nám srdce, nemáme naděje, jsme zebračky, oclí jsme se před největší materiální hanbou."

"Naděje! Naděje!" vzdychla si Gitta hoře a pomyslíla si na dopis generálův.

Mohla by mít nově naděje, kdyby nebyla zebračkou, kdyby nemusila přijati peněz od generála. Gitta zápasila sama sebou...

Julie otekávala Gittu trpělivě, přhravena k odchodu.

Julie již dávno uzavřela úřty tohoto světa!

Gitta vytáhla z kapsy malou lahvičku.

Pomalou a opatrně nakapala z ní několik kapek na kapesník.

"Vaší bolest, Julie, vaše rozčilení duševní utišovala jsem vždy tímto prostředkem. Teď užiji ho já sama! Zůstaňte u mne, opatrujte mne, nedovolte nikomu, aby se ke mně přiblížil!"

Gitta klela Julii v objetí a zakryla si líce štátekem.

V nejbližší chvíli již spala.

"Ah," pomyslíla si Julie, "ona mne tedy po celé dny uspávala? Ten zápach, tuto omamující vůni znám ještě ze světničky Sáry Smrtovčové... Gittó, Gittó, tys nejednala dobře..."

Chtěla pak sejmouti štátek z tváře Gittinny.

Ruka však jí sklesla; prostředek uspávací byl tak silný, že i ona usnula. Uspáť jí též.

Byl již večer druhého dne, když se probudily.

Služebná byla zde u nich ovšem častěji, ale líbilo se jí velice, že obě dámy usnuly tak hezky při noční hudbě, i nevyrušovala jejich spánek.

"Což, zdá-li se jim právě nejkrásnější sen!" myslila si.

Generál hledal dámy po celý den na promenádě, ovšem že narně.

Posléze objevily se večer v jídelně.

Julie zasténala závojem, Gitta bledá jako stěna.

Generál již z daleka zdravil a špechal díám vstříc.

"Není vám dobře, slečno G